

PRESENTACIÓ
MONS REALS I IMAGINATS EN L'ETNOPOÈTICA CATALANA

Els dies 15 i 16 de novembre de 2019, l'Institut Franco-Català Transfronterer de la Universitat de Perpinyà, amb la col·laboració del CRESEM (Centre de Recherche sur les Sociétés et les Environnements Méditerranéens) - Axe Langues et identités, van acollir a Perpinyà la XV Trobada del Grup d'Estudis Etnopoètics (GEE), dedicada als «Mons reals i imaginats en l'etnopoètica catalana».

Diferents membres del GEE, investigadors i professionals del món de l'etnopoètica procedents de diversos indrets dels Països Catalans, hi van presentar els seus treballs al voltant de la temàtica de la trobada. En aquesta publicació, us en presentem una bona mostra.

A continuació, i per ordre alfabètic d'autors, hi podreu llegir els textos que onze investigadors han dedicat a aquests mons reals i imaginats dels Països Catalans. En primer lloc, Joan Armangué i Herrero presenta «Llegenda privada. Els germans Francesc i Pilar Maspons», on tracta d'aquests dos destacats folkloristes.

Tot seguit, trobareu el text d'Alexandre Bataller Català, que col·labora en la publicació amb la comunicació «Espais imaginaris, entre la raó i el pensament màgic. La llegenda de l'encantada amb ulls d'infant», en la qual fa una mirada cronològica a textos que parlen sobre la llegenda de l'encantada, explica un itinerari per a escolars sobre els indrets on es desenvolupa aquesta llegenda i reflexiona sobre el tractament que l'escola ha de donar a aquests textos i a aquests espais llegendaris.

Martine Berthelot, professora de la Universitat de Perpinyà i membre del CRESEM, va pronunciar la ponència que va inaugurar la trobada, «Folkloristes de la Catalunya del Nord», en la qual es van repassar els noms dels folkloristes de la Catalunya del Nord més destacables i les seues obres: Pierre Vidal, Esteve Caseponce, Horaci Chauvet, Joan Amade, Carles Grandó, Pere Fouche, Simona Gay, Edmond Brazès, Jordi Pere Cerdà, Ramon Gual i Didier Payre.

Seguidament, podreu llegir l'escrit de Joan Borja i Sanz «El motiu llegendari de la Reina Mora: imaginari popular i gramàtica de la fantasia», en el qual s'explora la relació entre indrets reals i el personatge llegendari de la Reina Mora.

Bàrbara Duran Bordoy presenta «Del repertori real al repertori idealitzat. La plagueta de mossèn Antoni Josep Pont i la selecció posterior publicada per Felip Pedrell», on dona a conèixer la tasca de mossèn Antoni Pont i Llodrà com a recol·lector de cançons i la relació professional que va tenir amb Felip Pedrell i Antoni Noguera.

Maria Magdalena Gelabert, a «Entre la terra i l'infern: món real i imaginat a la rondalla d'Alcover "Val més matinetjar que a missa anar?" T613», interrelaciona els dos mons paral·lels, les organitzacions socials respectives, que apareixen en aquesta rondalla: el món real, on viuen els dos protagonistes humans (Ciutat,

Sineu, Manacor, ...) i les relacions entre humans; i el món dels dimonis amb qui interactuen, l'infern i les relacions jeràrquiques entre dimonis.

El text de Josep Marqués Meseguer, «Cerdà folklorista: el real i l'imaginari en el pas de l'oral a l'escrit», indaga sobre la manera com Cerdà dignifica el desqualificat llegat de la cultura oral a la Catalunya del Nord mitjançant la codificació escrita.

Seguidament, Ronald Puppo, a «“Soleiada” de Joan Maragall: un palimpsest etnopoètic», reflexiona sobre aquest poema maragallià en què es relaciona el dualisme tradicional entre cos i esperit amb l'embaràs d'una jove fora del matrimoni.

Xavier Roviró i Alemany i Carme Rubio i Larramona presenten la comunicació «La llegenda d'El gorg de Llitons, de Folguerolles», en la qual tracten el personatge imaginari dels follets, «llitons», d'un gorg del terme de Folguerolles (Osona), els diversos noms que reben aquestes criatures en diversos indrets i la seua relació amb el ball dels Nyetus.

La comunicació de Caterina Valriu Llinàs, «Antoni M. Peña i Gelabert: a la percaça de l'imaginari», fa una aproximació a la vida i a la destacable contribució folklòrica d'un autor, fins ara, oblidat injustament.

I, en darrer lloc, trobareu el text d'Àngel Vergés i Gifra, «Les goges del congost del riu Ter», en el qual disserta sobre el personatge de les dones d'aigua i els indrets del riu Ter que s'hi relacionen.

En definitiva, aquest és un nou volum resultat de l'activitat sense aturador que du a terme el Grup d'Estudis Etnopoètics i que respon a la sòlida continuïtat de les seues trobades anuals. Totes aquestes aportacions que podreu llegir seguidament són conseqüència directa d'aquell objectiu primer que va conduir a la creació del grup: la voluntat d'optimitzar els esforços individuals a partir de la interacció de les persones. Que per molts anys en puguem gaudir!

Josep Temporal Oleart
Sílvia Veà Vila